

**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №4

Април 2017

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Предварителните предвиждания на CAPA за реколта 2017/18 год. за площите с основните 5 зърнено-маслодайни култури е за запазване около 2,72 млн.ха. Неблагоприятните цени при ечемика през последната година и слабото търсене вероятно ще доведат до спад на тези площи с около 9% на годишна база. Добрите цени на царевицата и очакванията това да се запази и през новата година ни дава основание да предвиждаме ръст на засетите площи с около 8%.
- Изтичащата пазарна 2016/17 г. показва, че крайните запаси при зърнените култури в страната ще бъдат вероятно по-високи отколкото през предходната година, но в никакъв случай няма да са на рекордни нива, както се очаква да бъде в световен мащаб.
- При пшеницата се очакват крайни запаси в рамките на 240-260 хил.т. (+150% на годишна база), ечемик: 30 хил.т (-40%), царевица: 100-120 хил.т (-16%) и слънчоглед: 100-110 хил.т. (+15%).
- Цените през март, 2017 год. скочиха с около 3%, което е значително на фона на задържащите се и леко понижаващи се цени на световните пазари. Намаление единствено се отчита при слънчогледовото семе, което съвпада с понижението на цените на слънчогледовото олио.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- През март, 2017 г., световните експортни цени бележат спад, който е около -1% при пшеница, -2% при царевица и -5% при слънчогледовото олио. Експортните цени на пшеница от Черноморския регион са надолу с около 2% през април в сравнение с март, 2017 г.
- Излязлата информация за запасите в Русия показва, че те са много по-високи отколкото през същото време на предходната година. Към началото на април, 2017 г. при слънчогледа те са около 36% по-високи (1 млн.т), царевица: +30% (2,1 млн.т) и пшеница: +27% (7,5 млн.т.).
- Низходящите цени при соя и соев шрот от началото на година с около 8-9% вероятно ще се пренесе и при царевицата. Ценовото съотношение соев шрот-царевица по настоящем е 2:1, при обичайно 2,3:1.
- Данните за силна реколта от палмово масло продължават да натискат цените надолу. През април, 2017 г. те бяха около 620 US\$/т. и могат да паднат до 550 US\$/т. Спадът на цените при палмово и соевото масло и големите запаси от слънчоглед ще дърпат цените на слънчогледовото олио надолу поне до новата реколта.
- Производството на пшеница в ЕС може да достигне над 155 млн.т. през 2017/18 г, докато в Черноморския регион се очаква по-ниско производство в сравнение с предходната година, с около 2-3% заради по-ниските добиви.
- Световните цени тази година при зърното ще бъдат относително ниски, но вероятно ще тръгнат от нива по-високи отколкото предходния сезон.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	01.2017	02.2017	03.2017	04.2017*	05.2017*
Хлебна пшеница	289,66	294,35	303,38	300	300
Фуражна пшеница	260,99	264,31	275,15	278	270
Ечемик	247,51	252,83	259,01	260	260
Царевица	293,34	295,13	301,59	300	295
Слънчоглед**	677	688	687		

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

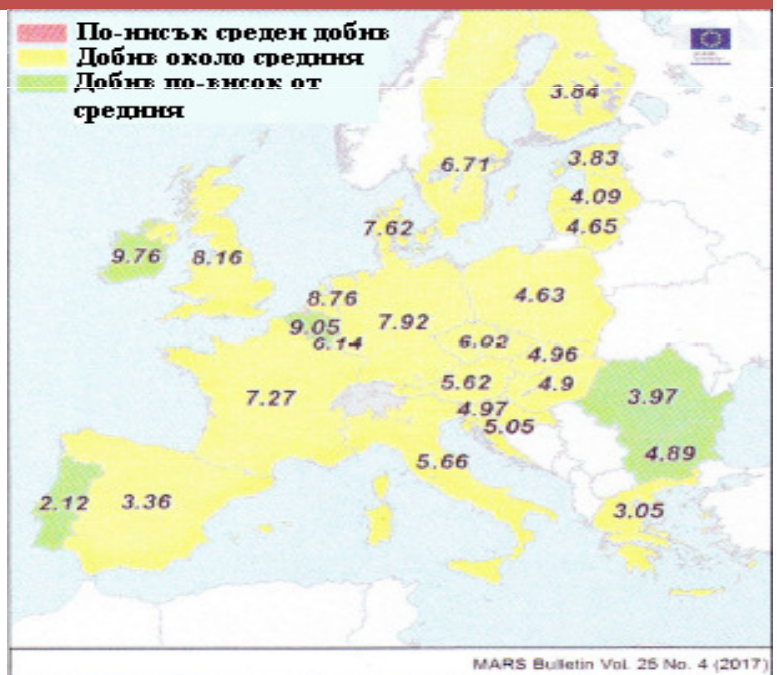
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	02.2017	03.2017	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	138,40	137,02	-7%
Ечемик, евро/тон (Цена на място, Канада)	127,99	128,51	+17%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	153,03	148,80	+4%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	908,51	876,84	-3%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозни данни за добива от пшеница на Изследователския център – MARS към средния добив за периода 2012-2016 г..

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, April, 2017

<https://ec.europa.eu/jrc/en/mars/bulletins>

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Изкупните цени на оранжерийни домати и краставици по предвиждания на САРА през 2017 г. ще бъдат с около 15% и 27% по-високи отколкото през 2016 г. Средните изкупни цени да бъдат около 1,1 лв/кг при домати и 1,9 лв/кг. при краставиците.
- Цените на дребно при домати, пипер и краставици се очаква да бъдат приблизително с 7% по-високи отколкото през 2016 г. Предварителните анализи на САРА показват, че при домати може да има леко намаление с около -4% (2,5 лв/кг), краставиците увеличение около +14% (2,3 лв/кг) и при пипера да има ръст около +10% (2 лв/кг).
- България, като южна страна, с близост до Турция, която е в топ 5 на производителите на домати и 2-ра сред най-големите износители в света след Мексико, е силно повлияна в ценово отношение. Ако в Северна Европа, цените на едро на домати през април са около 1,50-2 евро/кг, в България са между 50-80% по-ниски.
- Открояваща се необходимост пред българското зеленчукопроизводство, е създаване на публични предприятия, които да работят като логистични центрове за събиране, сортиране и управление в търговията. Осъществяването на идеята трябва да се подпомогне чрез публичните фондове.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- На проведената конференция посветена на основните предизвикателства пред испанския оранжерийен сектор организирана от Испанското Министерство на земеделието се отбелязва, че изоставането в иновациите е ключова причина за загуба на позиции в сравнение с Холандия и Мароко. Отбелязва се, че за последните 10 години, Мароко увеличава износа на домати 3 пъти, а Холандия надминава по износ Испания. Добивите на домати в Испания са по-ниски от тези в Холандия и Франция и дори Мароко.
- Добивите от оранжерийни домати в Южна Испания са около 9,5 т/дка, като производствените разходи за 2015-2016 години възлизат на около 0,55 евро/кг, като най-висок дял имат разходите за труд (50%), пестициди (12%) и торове (9%).
- Разрастването делът на търговските вериги доведе до значителни ползи за потребителите, но затвори бизнеса на много от малките магазинчета. Това не важи в пълна степен при пресните зеленчуците. Мултинационалните търговски вериги оптимизират разходите по веригата, съкращавайки нуждата от междинни търговци, а с налагането на свои "фирмени наименования" поглъщат голяма част от производството на преработени зеленчукови консерви под тяхно управление.
- Електронната търговия на домакинствата на плодове и зеленчуци в Европа е на много ниско ниво, докато в Китай тя може да достигнат 15% дял през 2018 г. (Produce Marketing Association). Пречката пред електронната търговия е липсата на прякото впечатление за продукта.

Изкупни цени, лв./тон

	01.2017*	02.2017*	03.2017*	04.2017*	05.2017*
Домати	1450	1200	1300	1400	1100
Краставици	2500	2450	2150	1250	950
Пипер	-	-	-	-	-

Източник: НСИ

* - прогнозни данни

Цени на едро, лв./кг.

	01.2017	02.2017	03.2017	04.2017*
Домати - оранжерийни	2,35	2,09	2,31	2,65
Домати - внос	2,11	1,71	1,79	2,02
Краставици - оранжерийни	3,52	3,45	2,95	1,95
Краставици - внос	2,9	2,89	2,23	2,00

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	01.2017	02.2017	03.2017	04.2017*
Домати	3,21	2,95	2,56	3,14
Краставици	4,48	4,47	3,81	2,58
Чушки (зелени)	3,95			

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- След рязкото повишение със средно около 40% на ранните зеленчуци, като домати, краставици, тиквички, марули и др. от началото на годината до средата на февруари, 2017 г., цените в Европа се успокоиха и тръгнаха надолу. През първите дни на април, 2017 г., износните цени в Европа на краставици бяха около 1-1,05 евро/кг.
- Продължаващата забрана за внос на турски домати и други плодове и зеленчуци в Русия доведе до налагане на ответни тарифи за внос на зърно и маслодайни култури от Русия в Турция от март, 2017 г. В следствие на действащата забрана за внос на турски зеленчуци в Русия се понасят загуби, които по изчисления на Руското министерство на земеделието възлизат на 1,3-1,5 млрд. долара. Предполага се, че турския зеленчуков импорт за Русия въпреки всичко преминава, заобикаляйки забраните прикрит като внос от Мароко.
- Излизането на Великобритания от ЕС, според Rabobank ще доведе до 8% увеличение на цените на храните там в рамките само на транзитния период. Предполага се, че Обединеното Кралство ще въведе между 15-20% импортни мита за зеленчуци и плодове, като най-силно ще бъдат засегнати Холандия и Испания, които внасят 65% от стоките на ЕС в страната.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Очаква се към началото на лятото, изкупните цени на кравето мляко да паднат до 0,58-0,6 лв/л. Овчето мляко в страната в момента се изкупува между 1,2-1,4 лв/л, което е подобно на цените от миналата година.
- Изследвания на САРА за конкурентоспособността на млечното говедовъдство показва, че за периода 2007-2016 г. индексът на конкурентоспособност е намалял с около 7%.
- Млечната верига в говедовъдството в последните години успява да отбележи увеличение на придадената стойност в сравнение със средните световни показатели, но губи пазарни позиции, както на вътрешния пазар, така и навън. За 10г. загубата на пазарни дялове се равнява на около 15%.

Развитие на млечната верига в света

- По-силното от очакваното намаление на производството на сурово мляко в ЕС в края на миналата година и първия месец на тази, доведе до по-високи цени. Световното производство на сурово мляко за 2016 г. е намаляло с 0,05%.
- Цените на млечните продукти произведени в Съюза са с низходящ тренд от началото на годината (с изключение на маслото, което е на рекордни нива), но все още са по-високи от предходната година.
- Увеличението на млечното стадо и средния добив в САЩ продължават да нарастват, като се очаква ръст от 2,4%. Намалението на суровото мляко при Нова Зеландия ще е между -1 и -2 %. Значително намаление на производството се наблюдава в Австралия, Аржентина и Китай.
- Има значителна разлика в цените на мазнините и протеина на световния пазар. При протеина (сухото мляко) се наблюдава натрупване на запаси и подтиснато потребление. При мазнините търсенето остава стабилно, като растежа му е ограничен от високите цени, но поддържан от ниските запаси.
- Цените на млечните продукти продължават да растат, като на годишна база при кашкавала увеличението достига 27%, а при маслото 63%. На месечна база цените в ЕС нарастват плавно, а при сухото мляко се отбелязва дори спад -7%, заради големите натрупани запаси.

Актуална информация

- Излезе информация за трудности, които срещат млекопроизводителите в различни региони с получаването на фискални документи за продадено мляко. От 2017 г. всички животновъди с млечни крави, както и овцевъди, отглеждащи овце под селекционен контрол трябва да покажат реализация на мляко. В тази връзка все по-важна става Наредба 26, която ще помогне на производителите, както да продават своята продукция, така и да изсветлят дейността си.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	01.2017	02.2017	03.2017	04.2017*	05.2017*
България	60,37	60,85	60,49	60,00	58,00
ЕС (13)	59,22	59,57	59,26		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	01.2017	02.2017	03.2017	Δ% m-1	Δ% y-1
България					
ЕС (28)	408.22	377.48	350.01	-7,28	+9.15

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	01.2017	02.2017	03.2017	Δ% m-1	Δ% y-1
България	1144	1184	1184	0	+18.4
ЕС (28)	809.71	805.80	821.45	+1.94	+62.79

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	01.2017	02.2017	03.2017	Δ% m-1	Δ% y-1
България	992.00	982.00	1010	+2.85	+3.27
ЕС (28)	647.38	643.47	639.56	-0.6	+27.24

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ% m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
 Δ% y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- В края на март е бил прекратен шестият търг за сухо мляко от интервенционните запаси, поради ниски офертни цени. Комисарят по земеделие Фил Хоган изказа мнение, че няма да се продава сухо мляко от резерва докато не бъде достигната "точната цена". Натрупаните запаси представляват около 30% от годишното производство на ЕС. Това развитие ще подкрепи цените на сухите и суровото млека в съюза през следващите месеци.
- Възможно е да продължат да се натрупват интервенционни запаси от сухи млека на публично складиране в ЕС, поради увеличението на производството на сурово мляко през пролетта и спада на цените.
- Ако СЕТА влезе в режим на временно прилагане през май или юни се очаква увеличение на износа на сирена от ЕС за Канада.
- След слабото начало през януари, вносът на Китай показва значителен ръст, за всички продуктови групи с изключение на млечните мазнини. Очаква се увеличение на китайския внос на млечни суровини през тази година в сравнение с предходната.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Изследванията на САРА показват, че най-висока интегрираност на българските цени при свинското месо има с цените на германския пазар. Ръстът на цените на свинското месо в Германия от средата на март, 2017 г. се очаква да повлияе положително и на цените у нас след 7% намаление на цените през март в сравнение с предходния месец. Все пак цените у нас са с около 30% по-високи в сравнение с март месец миналата година, което отговаря на тенденциите за развитието на цените в европейски план. Наблюденията ръст на цените на свинското на европейския пазар се дължи и на ръста на износа за трети страни, което ограничава предлагането на вътрешнообщностните пазари.
- Средните цени на едро на говеждо и телешко месо през 2017 година по прогнози на САРА ще бъде около 4270 лв./т. За първите 3 месеца на годината цените се движат на нива около 3,95 лв./кг, като по-високи цени се очаква да има през 2-та половина на годината. Цените на говеждо месо в ЕС са все още на по-ниски нива от цените през 2015 година.
- Очаква се минимален ръст в средномесечните цени на пилешкото месо на едро у нас, като през май, 2017 г., те ще бъдат около 2950 лв./тон, но няма да минат 3000 лв./тон. Прогнозите на САРА за цената на пилешкото месо на едро през 2017 г. са за около 2,9 лв./кг, което да бъде с около 3% повече отколкото през 2016 г, но ако проблемите с птичия грип се разраснат, цената може да се повиши допълнително.
- Оживлението в търсенето на агнешко месо покрай Великденските празници и за предстоящия Гергьовден ще продължи, което не беше съпътствувано от някакво по-сериозно увеличение на цените. Причина за това, е както по-голямото вътрешно предлагане, така и значителният внос от съседни страни (Румъния, Македония), където цените са по-ниски.

Важни събития през април 2017

- От края на 2016 г. се увеличават случаите на птичи грип в почти целия свят. Най-тежко е положението в Азия. Ръстът в производството в Бразилия, САЩ и ЕС може частично да компенсира този спад. Производството в Китай продължава да страда и поради забраната на внос на племенни животни от САЩ и ЕС.
- Заради избухването на птичи грип във Франция се очаква търсенето на фуражи да спадне с 330 хил.т. В момента се отказва зареждане на нови партии с патици и бройлери, за да се извърши профилактика. Търсенето на царевица е намаляло с 150 хил.т. за 1 месец, а производството на бройлери също се е съкратило с 13,4 млн. броя.
- Избухналият скандал в Бразилия, свързан с производството и продажбата на червено и бяло месо носят негативни последици за самата Бразилия, но допринасят и за 8% увеличение на цените на говеждото в ЕС. ЕС наложи забрана на вноса на месо, произведено в уличените компании.

Цени, лв./тон кланично тегло

	01.2017	02.2017	03.2017	04.2017*	05.2017*
Говеждо и телешко месо	4025	3990	3802	3950	4200
Свинско месо	3764	3691	3438	3500	3600
Пилешко месо	2739	2678	2902	2900	2950
Агнешко месо	10858	10838	10839	-	-

*Прогнозни цени

- Липсва информация

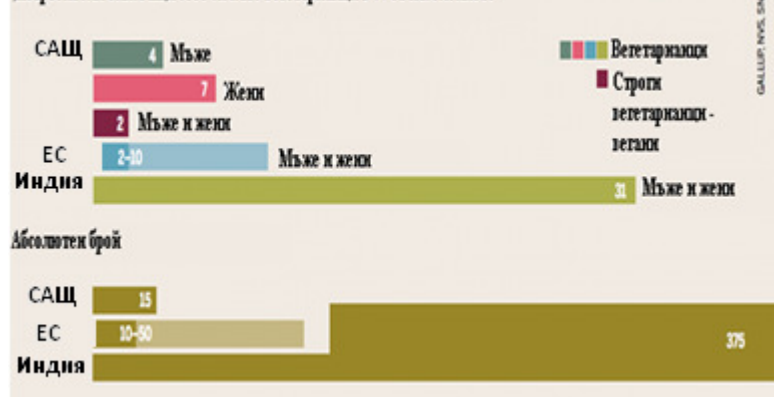
Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- През април USDA публикува своя доклад за очакванията за развитието на световното производство и търговия с месо през 2017 година. Очаква се ръст в производството на пилешко месо с 1% до 89,5 млн. тона. По-малко от 2% ще е ръстът в световното производство на говеждо през 2017 година. Очакванията за ръст са основно в САЩ, Бразилия и Аржентина. Този ръст обаче ще допринесе за натиск върху цените, като се очаква спад в различна степен на различните пазари и говеждо в света.
- Около 1% ще е и ръстът в производството на свинско месо. Китай продължава да отбелязва негативна тенденция в произведените количества, въпреки че запазва своето първо място като най-голям производител на свинско в света. Ръст се очаква в САЩ, Бразилия, а дори и Русия, успяват да компенсират спада. Китайското производство е ограничено от налаганите по-стриктни мерки за опазване на околната среда.
- Добри са прогнозите за пазара на свинско месо и на Rabobank, като търсенето на азиатските пазари подкрепя цените и ще продължи да е водещ фактор за стабилността на пазарите. Високите цени на европейския пазар обаче, въпреки добрите експортни възможности, притискат доходността за производителите, както и застрашават конкурентоспособността на европейския износ.

Средно количество соя, използвано за производство на 1 кг животинска продукция

Потребителите оценяват себе си като вегетарианци в ¼ от населението

Източник: Meat Atlas

<https://www.theguardian.com/news/datablog/2014/jan/09/meat-atlas-latin-america-soybean-empire-food>

